

استفاده از مفاهیم تکامل زیستی^۱ در مدیریت تکنولوژی

مظاهر ضیائی

عضو هیات علمی، پژوهشکده مهندسی، جهاد کشاورزی و رئیس مرکز تحقیقات مهندسی، اصفهان^۲

ziaei@ierc-ir.com

چکیده

استفاده از مفاهیم سایر حوزه‌های دانشی در حوزه دانش مدیریت، متداول و اغلب سودمند است. مفاهیم مرتبط با تکامل زیستی از این جهت که نحوه تغییر و تحول و در عین حال تداوم گونه‌های مختلف جانداران را توضیح می‌دهند، می‌توانند برای توضیح تحول و تداوم در فناوری‌ها، محصولات، شرکت‌ها و شیوه‌های مدیریتی نیز بکار گرفته شوند. در این مقاله سعی شده است با استفاده از مفاهیم ژن، جهش ژنی، انتخاب طبیعی و رانش ژنی در زیست‌شناسی و متناسب با روندهای اخیر در محیط سازمان‌ها، نوعی بازخوانی در ابعاد اصلی مدیریت تکنولوژی و مفاهیم آن صورت گیرد.

به طور طبیعی مقاله بعد از یک مقدمه ، به توضیح فشرده‌ای در خصوص مفاهیم تکامل زیستی می‌پردازد و سپس با لحاظ روندهای جدید در محیط و مدیریت سازمان‌ها، بازخوانی مهم‌ترین ابعاد مدیریت تکنولوژی در پرتو این مفاهیم ارائه و در پایان جمع‌بندی صورت خواهد گرفت.

کلمات کلیدی: نظریهٔ تکامل، سیستم، مدیریت تکنولوژی، انتخاب طبیعی، برتری رقابتی

١- مقدمه

استفاده از مفاهیم سایر حوزه‌های دانشی در حوزه دانش مدیریت متداول است. به خصوص اخیراً استفاده از استعاره‌های طبیعی بسیار متداول شده است. این کار اغلب مفید واقع می‌شود زیرا پیچیدگی و تنوع نظریه‌های مدیریت به گونه‌ای است که گاهی افراد را دچار سردرگمی می‌کند و این در شرایطی است که مدیران و صاحب‌نظران این رشته هر روز با مشکلات جدیدی سروکار دارند که باید برای آنها راه‌حلهایی ارائه دهند. استفاده از مفاهیم سایر حوزه‌ها معمولاً باعث درک عمیق‌تر و ایجاد بینش‌های جدید می‌شود و در عین حال اغلب پیچیدگی کمتری دارد.

رویکرد تکاملی^۳ سابقه‌ای طولانی در علوم اجتماعی، اقتصاد، زمین‌شناسی و زیست‌شناسی دارد و در روان‌شناسی و انسان‌شناسی و برخی زمینه‌های دیگر نیز اخیراً مورد توجه قرار گرفته است. مشخصه اصلی این دیدگاه بررسی تاریخی تحولات تدریجی و تجمعی در عرصه مورد مطالعه و تعیین چگونگی وقوع این تحولات است. به همین دلیل در بسیاری از مطالعاتی که تحولات پدیده‌ها را در طول زمان بررسی می‌کنند، دیدگاه تکاملی مفید و موثر است.

¹. Biological Evolution

!!í æî ê!ëâ!! !! !!! !!!!! · !!!!!!!!!·!!!! !!!!! !!!!! !!!!! !!!!!·!!!! !!!!! !!!!!ž !!!!!c

3. Evolutionary Approach